

SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE BULMACA KULLANIYORUM

SOLVING PUZZLE IN SOCIAL STUDIES

Selahattin KAYMAKCI*

ÖZET

Bulmaca sosyal bilgiler öğretiminde kullanılan önemli materyal türlerinden biridir. Bu çalışmanın amacı sosyal bilgiler dersinde bulmacaların nasıl kullanılabileceğini göstermektir. Çalışmada ortaokul 6. sınıf 'Birey ve Toplum' öğrenme alanı, 'Sosyal Bilgiler Öğreniyorum' ünitesi olay, olgu, görüş, hak, özgürlük ve sorumluluk konularının öğretimine yönelik dört adet bulmaca geliştirilerek öğrencilere uygulanmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin bulmaca çözerken genellikle daha aktif oldukları ve eğlenerek öğrendikleri tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Sosyal bilgiler, bulmaca, bilgi, kavram, öğretim.

ABSTRACT

Puzzle is one of the important materials used in social studies teaching. The aim of this study is to show how to use puzzles in social studies courses. In this study, four puzzles, prepared for teaching middle school 6th grade social studies 'Individual and Society' learning theme, 'Learning Social Studies' unit's subjects such as event, fact, perception, right, freedom and responsibility were applied to middle school 6th graders. The results showed that in the application process of puzzles, the majority of students were more active and they learned these subjects by fun.

Key words: Social studies, puzzle, knowledge, concept, teaching.

GİRİŞ

Ülkemizde sosyal bilgiler öğretimine yönelik olarak son yıllarda önemli gelişmeler meydana gelmiştir. Özellikle 2005 yılında uygulamaya konan ilköğretim sosyal bilgiler öğretim programı öğrenci merkezli eğitim ve etkinlik temelli öğrenme çerçevesinde bir dizi anlayış değişikliğini beraberinde getirmiştir. Bu anlamda öğretim programı öğrenme-öğretme süreçlerine büyük önem atfetmiş, öğretim araç ve gereçlerinin öğretmenlerce mutlaka kullanılması gerektiği programın genel amaçlar, programın uygulanmasıyla ilgili açıklamalar ve etkinlik örneklerinde ifadesini bulmuştur (Kaymakcı, 2011; MEB, 2005a; MEB, 2005b). Bu öğretim araç ve gereçlerinden biri de bulmacalardır.

Gündelik hayatımızda gerek basılı, gerekse sanal ortamlarda sıklıkla karşılaştığımız bulmacalar sosyal bilgiler öğretiminde de kullanılmaktadır. Sosyal bilgiler öğretiminde bulmacalar; herhangi bir konu veya üniteyle ilgili olarak öğrenci ve öğretmen tarafından hazırlanabilmesi, kalıcı öğrenmeyi sağlaması, bireysel veya grup halinde uygulanabilmesi ve ilgi çekici olması gibi nedenlerle kolaylıkla kullanılabilmektedir (Yanpar, 2005). Ayrıca sosyal bilgiler

öğretiminde bulmacalardan bilgi ve özellikle de kavram öğretiminde de yararlanıldığı belirtilmektedir (Alkış, 2008; Alkış, 2012; Dündar, 2007; Taşlı, 2005; Yanpar, 2007).

Öğrencinin merkeze alınarak hazırlandığı bilgi ve kavram bulmacalarıyla hem öğrenme-öğretme ortamı zenginleştirilmekte hem de konunun eğlenceli bir şekilde kalıcı olarak öğretilmesi sağlanmaktadır (Dündar, 2011; Taşlı, 2005). Dolayısıyla sosyal bilgiler dersinde bilgi ve kavram öğretiminde kullanılabilecek bulmaca örneklerinin geliştirilerek ilgililerin (akademisyen, öğretmen, öğrenci vb.) istifadesine sunulması büyük önem arz etmektedir. Bu çalışmanın amacı sosyal bilgiler dersinde bulmacaların nasıl kullanılabileceğini göstermektir. Bu amaçla sosyal bilgiler dersi 'Birey ve Toplum' öğrenme alanı, 'Sosyal Bilgiler Öğreniyorum' ünitesi konuları içerisinde kullanılacak dört adet farklı türde bulmaca örneği hazırlanmıştır. Bulmacalar hazırlanırken öncelikle literatür taraması yapılmıştır. Bu kapsamda sosyal bilgiler öğretiminde bulmacaların yeri, bulmacalar hazırlanırken dikkat edilmesi unsurları ve gerek sosyal bilgiler ders ve çalışma kitaplarında gerekse etkinlik

*Yrd. Doç. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD, kaymakci37@yahoo.com

kitaplarında yer alan bulmaca örnekleri incelenmiştir. Daha sonra uygulamanın yapılacağı okulun sosyal bilgiler öğretmeniyle görüşülerek hazırlanacak bulmaca sayısı ve nitelikleri belirlenmiştir. Bu bağlamda hazırlanacak bulmacaların öğrencilerin geçmiş dersteki bilgilerini yoklamaya yarayarak geribildirim alabilecek, dersin giriş, gelişme, sonuç/ödev gibi çeşitli aşamalarında kullanılabilecek bir yapıda olması gerektiği kararlaştırılmıştır. Son aşamada ise araştırmacı tarafından konuya ilişkin ek etkinliklerle desteklenen sözcük avı, anagram, eşleştirme ve zincir bulmacalar hazırlanmıştır. Hazırlanan bu bulmacalar bir akademisyen ve iki sosyal bilgiler öğretmenin görüşleri doğrultusunda yeniden düzenlenerek bulmacalara son hali verilmiştir (*Bulmacalar İçin Bkz. Ek 1, Ek 2, Ek 3 ve Ek 4*).

ETKİNLİĞİN UYGULANMASI

Geliştirilen bulmacaların uygulanması Trabzon iline bağlı bir belde merkezinde bulunan bir ortaokulda gerçekleştirilmiştir. Öğrencileri tedirgin etmemek ve farklı davranmalarını engellemek amacıyla uygulama süreci sosyal bilgiler öğretmeni tarafından yürütülmüştür. Araştırmacı ise süreçte gözlemci olarak yer almıştır. Ancak araştırmacı uygulamadan önce öğretmenle ayrıntılı bir görüşme yapmış, bu çerçevede çalışmanın uygulama süresi ve şekli araştırmacı ve sosyal bilgiler öğretmenin ortak görüşleri doğrultusunda şekillendirilmiştir.

Materyaller:

Etkinlikte kullanılan bulmacalar ve içerikleri aşağıda açıklanmıştır:

- **Bilgilerimi Yokluyorum:** Bu sözcük avı bulmacası öğrencilerin olay, olgu ve görüş konularıyla ilgili bilgi seviyelerini ölçmek amacıyla ‘Sosyal Bilgiler Öğreniyorum’ ünitesinin 1. kazanımı (Yakın çevresindeki bir örnekten yola çıkarak bir olayın çok boyutluluğunu fark eder.) ve 2. kazanımı (Olgu ve görüşü ayırt eder.) doğrultusunda hazırlanarak uygulanmıştır (*Bkz. Ek 1*).
- **Konuyla İlgili Kavramları Öğreniyorum:** Bu anagram bulmaca, dersin giriş aşamasında hak, sorumluluk ve özgürlük konularıyla

ilgili kavramları öğretmek amacıyla ‘Sosyal Bilgiler Öğreniyorum’ ünitesinin 4. kazanımı (Bir soruna getirilen çözümlerin hak, sorumluluk ve özgürlükler temelinde olması gerektiğini savunur.) doğrultusunda hazırlanarak uygulanmıştır (*Bkz. Ek 2*).

- **Haklarımı Öğreniyorum:** Bu eşleştirmeli bulmaca, dersin gelişme aşamasında temel hak ve sorumluluklarımızı öğretmek amacıyla ‘Sosyal Bilgiler Öğreniyorum’ ünitesinin 4. kazanımı (Bir soruna getirilen çözümlerin hak, sorumluluk ve özgürlükler temelinde olması gerektiğini savunur.) doğrultusunda hazırlanarak uygulanmıştır (*Bkz. Ek 3*).
- **Hakkımı Arıyorum:** Bu zincir bulmaca, dersin sonuç/ödev aşamasında sorun çözme kurumlarını öğretmek amacıyla ‘Sosyal Bilgiler Öğreniyorum’ ünitesinin 4. kazanımı (Bir soruna getirilen çözümlerin hak, sorumluluk ve özgürlükler temelinde olması gerektiğini savunur.) doğrultusunda hazırlanarak uygulanmıştır (*Bkz. Ek 4*).

Dersin giriş aşamasında öğretmenin daha önceki derslerde sosyal bilgiler 6. sınıf ders kitabının (Komisyon, 2012) ‘Olaylar Kimleri Nasıl Etkiliyor’ ve ‘Olgu ve Görüşü Ayırt Ediyorum’ konuları doğrultusunda öğrettiği bilgilerle ilgili geribildirim almak amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan ‘Bilgilerimi Yokluyorum’ adlı bulmaca kullanılmıştır. Bu bulmacada öncelikle ilgili konular içerisinde geçen olay, olgu, görüş ve çok boyutluluk kavramlarını öğrencilerin tanımlamaları istenmiştir. İkinci aşamada sözcük avı içerisine yatay, dikey ve çapraz olarak gizlenmiş bu kavramları öğrencilerin bulmaları istenmiştir. Üçüncü ve son aşamada ise olay, olgu ve görüş kavramlarını içselleştirip içselleştirmediklerini belirlemek amacıyla öğrencilerden beşer tane örnek yazmaları istenmiştir. Bilgilerimi Yokluyorum adlı bulmaca öğretmenin isteği doğrultusunda ilk dersin başlangıcında 17 dakika boyunca uygulanmıştır. Bu süreçte öğretmen öğrencilerden bireysel olarak çalışmalarını istemiş, sınıf içerisinde dolaşmak suretiyle öğrencilere gerekli rehberlik faaliyetlerini yürütmeye çalışmıştır. Araştırmacı ise sınıf içerisinde gözlem yapmıştır. Daha önceden

[illegible]

‘Bilgilerimi Yokluyorum’ adlı bulmaca etkinliği tamamlandıktan sonra öğretmen 8 dakika süreyle öğrencilerin cevaplarını alarak gerekli dönütleri vermiştir. Daha sonra hak, özgürlük ve sorumluluklarla ilgili olarak ders kitabında verilen ‘Çözüm Buluyoruz’ konusuna geçmiştir. Bu bağlamda öğrencilere ‘Konuyla İlgili Kavramları Öğreniyorum’ adlı anagram bulmacayı dağıtmıştır. Anagram bulmaca içerisinde ilk aşamada konuyla ilgili olarak öğrencilerin bilmesi gereken hukuk, kural, hak, ödev, sorumluluk, eşitlik, özgürlük ve yaptırım kavramlarının doğru yazılışlarının ipuçları yardımıyla bulunması istenmiştir. İkinci aşamada ise anlaşılabilirliği artırmak ve kalıcılığı sağlamak amacıyla öğrencilerden bulmacanın içerisinde geçen kavramları kendi yazdıkları bir metin içerisinde kullanmaları talep edilmiştir. Öğretmen öğrencilerine bu bulmacayı ister bireysel, isterlerse grup halinde yapabileceklerini söylemiştir. Bu bulmacayı

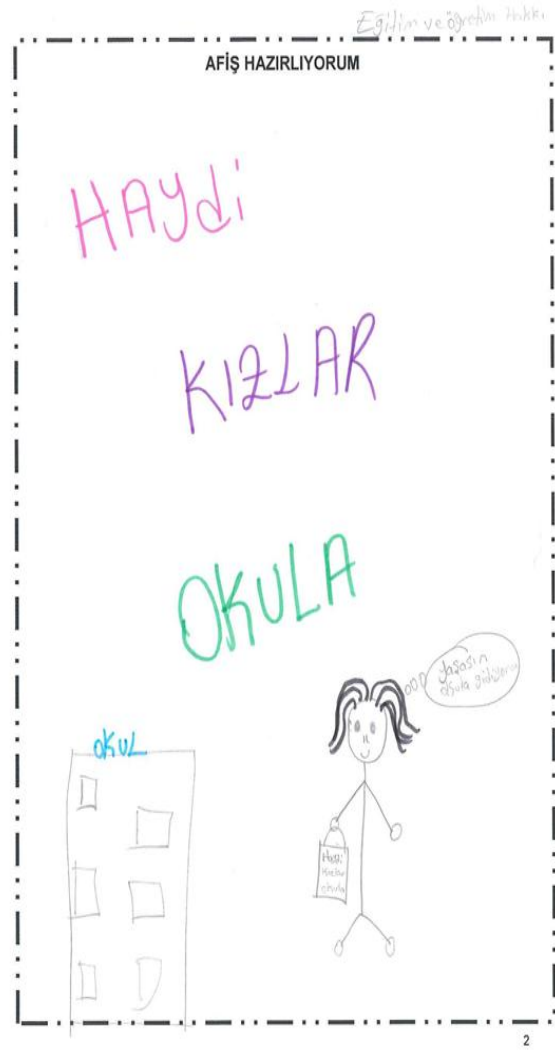
İkinci dersin başlangıcında öğretmen öğrencilerine ‘Konuyla İlgili Kavramları Öğreniyorum’ adlı bulmaca etkinliğini bitirmeyen olup olmadığını sormuş ve öğrencilere 5 dakika daha ek süre vermiştir. Tüm öğrenciler etkinliği bitirdikten sonra anagram bulmacanın cevapları verilmiş ve öğrencilerin yazdığı metinler okunmuştur. Okunan metinler içerisinde ise genellikle öğrencilerin kavramları gündelik hayatlarıyla ilişkilendirerek kullandıkları (Örneğin, benim özgürlüğüm arkadaşımın özgürlüğünü çiğnediğimde biter gibi...) görülmüştür. Daha sonra öğretmen bulmacadan hareketle soru-cevap tekniğini kullanarak konuyu işlemeye devam etmiştir.

88

yapılmıştır. İlk aşamada 1982 Anayasası'nda geçen temel hak ve ödevler sol tarafta gruplar (Kişi Hak ve Ödevleri, Sosyal ve Ekonomik Hak ve Ödevler ile Siyasi Hak ve Ödevler), sağ tarafta ise bu grupların içerisinde yer alan temel hak ve ödevler olmak üzere listelenerek öğrencilerden eşleştirme yapmaları istenmiştir. Burada amaç öğrencilerin temel hak ve ödevler türleriyle ilgili farkındalıklarını artırarak bu türlerin içeriğini tartışmalarını sağlamaktır. İkinci aşamada ise öğrencilerin temel hak ve ödevlerden birini seçerek ona ilişkin bir afiş hazırlamaları istenmiştir. Buradaki amaç ise öğrencilerin seçtikleri temel hak ve ödevle ilgili akıl yürütmelerini sağlamak ve devinışsel yeteneklerini kullanmak suretiyle bilgiyi başka bir formda sunarak kalıcı hale getirmelerine imkân tanımaktır. Bu bulmacada da öğretmen 'Konuyla İlgili Kavramları Öğreniyorum' da olduğu gibi bireysel yada grup halinde çalışabileceklerini öğrencilere söylemiştir. Öğrenciler etkinlikle uğraşırken öğretmen de onların sorularını cevaplamış, zaman zaman da anlamadıkları yerlere ilişkin açıklamalar yapmıştır. Araştırmacı bu süreçte öğrencilerin daha çok grup çalışması yapma eğiliminde olduklarını görmüştür. Ayrıca temel hak ve ödevlerin içeriğine ilişkin olarak birbirleriyle fikir alışverişinde bulunduklarını tespit etmiştir. Öte yandan öğrencilerin daha önceden afiş çalışması yapmadıkları için nasıl yapılacağı hakkında sorun yaşadıklarını görmüş; ancak öğretmenin tahtaya basit bir örnek çizerek öğrencilerini aydınlattığını da gözlemlemiştir.

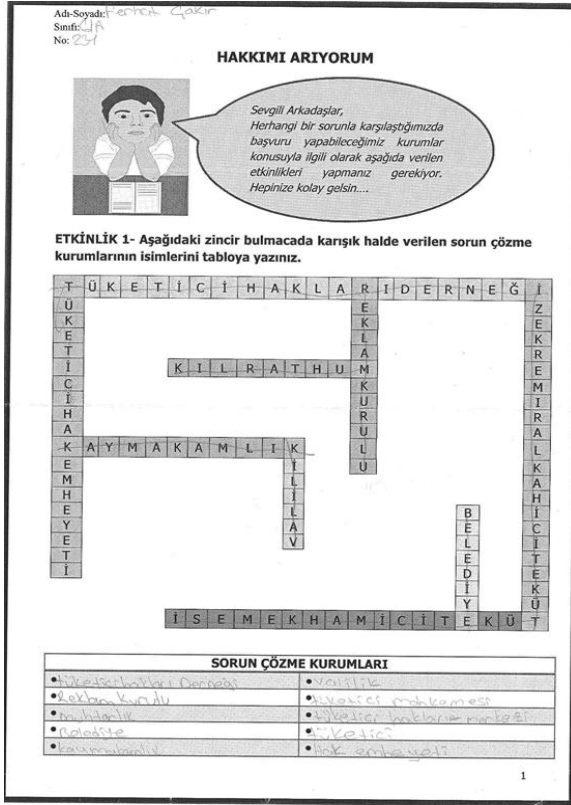
Fotoğraf 3: Öğrenciler 'Haklarımı Öğreniyorum' adlı bulmaca etkinliğini yaparken

Fotoğraf 4: Öğrencilerden biri tarafından yapılmış afiş örneği

Dersin sonunda öğretmen öğrencilere 'Hakkımı Arıyorum' adlı zincir bulmaca etkinliğini ödev olarak vermiştir. Bu bulmaca da iki aşamadan oluşmaktadır. İlk aşamada öğrencilere herhangi bir sorunla karşılaştığında başvuru yapılabilecek kurumlar zincir bulmacada karışık olarak verilmiş ve öğrencilerden karışık halde verilen bu kurumları tabloya doğru olarak yazmaları istenmiştir. İkinci aşamada ise bu kurumlardan herhangi birini seçerek araştırma yapmaları ve yaptıkları araştırma sonuçlarını yazmaları istenmiştir. Böylelikle öğrencilerin sorun çözme kurumlarını öğrenmeleri ve en azından bir tanesini hakkında derinlemesine bilgi sahibi olmaları amaçlanmıştır. Öğretmen öğrencilerine bu bulmaca etkinliğini bir sonraki derse kadar yapıp getirmelerini istemiştir. Öğretmen bir sonraki dersin ilk 10 dakikasında öğrencilerden ödevlerini toplamış ve bulmacada yer alan etkinliklerin

değerlendirmesini yaparak konuyu sonlandırmıştır.

Fotoğraf 5: Öğrencilerden biri tarafından yapılmış 'Hakkımı Arıyorum' adlı bulmaca etkinliği

SONUÇ ve ÖNERİLER

Sosyal bilgiler dersinde bulmacaların nasıl kullanılabileceğini göstermek amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada 'Bilgilerimi Yokluyorum, Konuyla İlgili Kavramları Öğreniyorum, Haklarımı Öğreniyorum ve Hakkımı Arıyorum' adlarında toplam 4 tane bulmaca araştırmacı tarafından geliştirilerek öğrencilere uygulanmıştır. 'Bilgilerimi Yokluyorum' adlı bulmacada olay, olgu ve görüş konularıyla ilgili olarak öğrencilerin bilgi seviyelerini ölçmek amaçlanmıştır. Konuyla ilgili 'Kavramları Öğreniyorum' adlı bulmacada hak, sorumluluk ve özgürlük konularıyla ilgili kavramların, 'Haklarımı Öğreniyorum' adlı bulmacada temel hak ve sorumluluklarımızın, 'Hakkımı Arıyorum' adlı bulmacada ise sorun çözme kurumlarının öğretilmesi hedeflenmiştir. Uygulama sürecinde öğretmen etkin, araştırmacı ise gözlemci bir rol üstlenmiştir.

Etkinliğin uygulama sürecinde öğrencilerin aktif olduğu ve eğlendikleri

gözlemlenmiştir. Özellikle grup halinde çalıştıkları zaman öğrencilerin daha etkin oldukları, birbirleriyle fikir alışverişinde bulundukları ve zaman zaman konuya ilişkin tartışma yaptıkları tespit edilmiştir. Buradan hareketle bulmaca uygulanması sürecinde öğrencilerin iletişim ve etkileşimlerinin yüksek düzeyde olduğu söylenebilir. Ayrıca bulmacalarla birlikte yaptırılan tanım yapma, örnek cümleler ve metin yazma, afiş ve araştırma ödevi yapma gibi birtakım etkinliklerin hem konuların anlaşılabilirliğini ve bilgilerin kalıcılığını artırmada hem de araştırma, karar verme, yaratıcı düşünme gibi beceriler ile bilimsellik, çalışkanlık ve saygı gibi birtakım değerleri kazandırmada etkili olduğu ileri sürülebilir. Bu anlamda öğrencilerin yapılan etkinliklerde büyük oranda istenileni yerine getirdiği ifade edilebilir. Öte yandan öğretmenin de uygulamadan memnun olduğu görülmüştür ki kendisi duygu ve düşüncelerini şöyle ifade etmiştir: 'Ben daha önce dersimde böyle bir çalışma yapmamıştım ve bir dersi bütünüyle bulmaca kullanarak da işlememişim. Öncelikle benim için büyük bir yenilik ve değişiklik oldu. Ayrıca hatırladığım kadarıyla geçen yıl bu konuları öğretirken bayağı zorlanmış ve yorulmuştum; ancak bu yıl konuların öğretimi gayet rahat oldu. Çünkü süreçte öğrencilerime zaman zaman küçük bilgiler verdimse de genel itibarıyla rehberlik yaptığımı söyleyebilirim.'

Etkinliğin uygulama sürecinde bazı aksaklıklar da yaşanmıştır. Özellikle öğrencilerin daha önce sosyal bilgiler dersi içerisinde bulmacaya dayalı etkinlikler ve afiş çalışması yapmamış olması önemli bir eksiklik olarak ortaya çıkmıştır. Ayrıca 'Haklarımı Öğreniyorum' adlı bulmacadaki eşleştirme tarzı da bir sorun teşkil etmiştir. Bu kapsamda öğrencilerin bir kısmının 'öğretmenim çizgiler karışıyor' tarzında serzenişlerde bulundukları görülmüştür. Ayrıca grup çalışması yapıldığı anlarda sınıfta zaman zaman gürültü sorunuyla da karşılaşmıştır; ancak bu durumun gerek öğretmen gerekse öğrenciler açısından rahatsız edici duruma ulaşmadığı söylenebilir. Bununla birlikte bir veya iki derslik süreç içerisinde sürekli kalem kâğıda dayalı etkinlikler yapmanın bazı öğrenciler açısından sıkıcı olduğu da gözlemlenmiştir.

Çalışmanın sonuçlarından hareketle aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

- Bu çalışma sosyal bilgiler dersinin giriş, gelişme ve sonuç/ödev aşamalarında bulmacanın kullanılabileceğini göstermeye dönük olarak yapılandırıldığı için, sonraki uygulamalarda –istenirse- bulmacaların hepsi işe koşulmayabilir. Öğrencilerin seviyesi ve ilgili alanları ile konunun işleniş durumu gibi faktörler göz önüne alınarak bulmacaların kullanım tarzı, sayısı ve sırası öğretmenler tarafından değiştirilebilir.
- ‘Haklarımı Öğreniyorum’ adlı bulmacada öğretmenler –isterlerse- yönergeleri değiştirmek suretiyle çizgi eşleştirme yerine numara eşleştirmeyi tercih edebilirler.
- Öğretmenler –isterlerse- ‘Hakkımı Arıyorum’ adlı bulmaca etkinliğine ‘Etkinlik 3’ adlı bir bölüm daha ekleyerek öğrencilere yakın çevrelerinden herhangi biriyle sorun çözme kurumlarına başvuru durumlarına (başvuru yapıp yapmama, niçin başvuru yaptıkları, süreçte yaşadıkları vb.) ilişkin bir röportaj yaptırabilirler.

KAYNAKLAR

- Alkış, S. (2008). Sosyal bilgiler programı “insanlar, yerler ve çevreler” öğrenme alanıyla ilgili kavram bulmacaları. *Milli Eğitim*, 180, s. 68-79.
- Alkış, S. (2012). Sosyal bilgilerde kavram öğretimi. İçinde M. Safran (Ed.), *Sosyal Bilgiler Öğretimi* (s. 69-92). Ankara: Pegem A Yayınevi.
- Dündar, H. (2007). *Kavram analizi stratejisinin öğrencilerin kavram öğrenme başarıları ve hayat bilgisi dersine ilişkin tutumlarına etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Dündar, H. (2011). Sosyal bilgilerde kavram öğretimi. İçinde B. Tay ve A. Öcal (Ed.), *Özel Öğretim Yöntemleriyle Sosyal*

Bilgiler Öğretimi (s. 309-342). Ankara: Pegem A Yayınevi.

- Kaymakcı, S. (2011). Sosyal bilgiler öğretim programının araç-gereç boyutu. İçinde R. Turan ve diğ. (Ed.), *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar II* (s. 152-162). Ankara: Pegem A Yayınevi.
- Komisyon, (2012). *İlköğretim sosyal bilgiler 6 ders kitabı*. Ankara: Saray Matbaacılık.
- MEB. (2005a). *İlköğretim sosyal bilgiler dersi 4-5. sınıflar öğretim programı (taslak basım)*. Ankara: MEB Yayınevi.
- MEB. (2005b). *İlköğretim sosyal bilgiler dersi 6-7. sınıflar öğretim programı ve kılavuzu (taslak basım)*. Ankara: MEB Yayınevi.
- Taşlı, İ. (2005). 4.-7. sınıf sosyal bilgiler programı üniteleri ile ilgili kavram bulmacaları örnekleri. *Milli Eğitim*, 166, http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/milli_egitim_dergisi/166/orta3-tasli.htm adresinden 30.09.2012 tarihinde alınmıştır.
- Yanpar, T. (2005). Öğretim materyal ve teknolojileri. İçinde C. Öztürk ve D. Dilek (Ed.), *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi* (s. 327-364). Ankara: Pegem A Yayınevi.
- Yanpar, T. (2007). *Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Adı-Soyadı:

Sınıfı:

No:

EK 1: BİLGİLERİMİ YOKLUYORUM

ADIM 1- Geçen derste öğrendiğiniz konuda geçen bazı kavramlar aşağıda verilmiştir. Lütfen bu kavramların anlamlarını karşlarına yazınız.

-Olay:

.....

-Olgu:

.....

-Görüş:

.....

-Çok Boyutluluk:

.....

ADIM 2- Daha sonra yatay, dikey ve çapraz olarak yerleştirilmiş olan bu kavramları sözcük avı üzerinde gösteriniz.

T	A	R	İ	H	O	Y	A	R	E	P	İ	S
G	R	T	A	T	R	L	T	Y	Y	T	Ü	A
Ö	R	U	V	A	Z	S	A	T	Y	N	X	R
R	Y	R	A	T	A	B	A	Y	F	O	C	G
Ü	H	T	Y	U	J	Y	E	N	E	S	R	I
Ş	S	D	E	F	B	Z	N	F	R	F	G	Y
D	E	S	T	R	O	L	G	U	E	R	Y	R
A	D	E	C	G	E	Y	B	K	B	K	K	İ
Ç	O	K	B	O	Y	U	T	L	U	L	U	K
A	D	G	G	I	S	T	K	İ	L	Ğ	E	T
G	Ö	R	J	Y	Ö	A	L	U	S	U	P	İ

ADIM 3- Aşağıya beşer tane olay, olgu ve görüş cümlesi yazınız.

Olay:

- 1-
- 2-
- 3-
- 4-
- 5-

Olgu:

- 1-
- 2-
- 3-
- 4-
- 5-

Görüş:

- 1-
- 2-
- 3-
- 4-
- 5-

Adı-Soyadı:

Sınıfı:

No:

EK 2: KONUyla İLGİLİ KAVRAMLARI ÖĞRENİYORUM

Sevgili öğrenciler,

Aşağıda 'Çözüm Buluyoruz' konusunda geçen bazı kavramların anlamlarıyla ilgili ipuçlarının yer aldığı anagram bulmaca verilmiştir. Öncelikle bu bulmacayı çözünüz. Daha sonra bu kavramların içinde geçtiği bir metin yazınız.

KUHUK 1	ALRUK 2	AHK 3	EVÖD 4
LULURUSMOK 5	KİLETİŞ 6	ZÖGÜRKÜL 7	TIRPAYIM 8

İPUÇLARI

1. Toplumu düzenleyen ve devletin caydırıcı veya özendirici gücünü belirleyen yasaların bütününe denir?
2. Toplum üyelerinin kendisine uyması sağlanan, toplumca benimsenmiş her türlü buyurucu ve yasaklayıcı düzenlemeye denir?
3. Kanunlar tarafından şahıslara tanınmış olan yetki ve kazançlara denir?
4. Yapılması, yerine getirilmesi, insanlık duygusu, töre ve yasa bakımından gerekli olan iş veya davranışa denir?
5. Kişinin kendi davranışlarının veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesine denir?
6. Kanunlar önünde insanlar arasında ayırım bulunmaması durumuna denir?
7. İnsanların başkasına veya topluma zarar vermeden, herhangi bir kısıtlamaya, zorlamaya bağlı olmaksızın düşünmesi veya davranmasına denir?
8. Kanun, ahlak gibi kurumların buyruklarının yapılmasını sağlayan güç, müeyyideye denir?

[illegible]

EK 3: HAKLARIMI ÖĞRENİYORUM

1982 Anayasası'na göre temel hak ve ödevler 'Kişi Hak ve Ödevleri', 'Sosyal ve Ekonomik Hak ve Ödevler' ile 'Siyasi Hak ve Ödevler' olmak üzere üç grupta incelenmektedir. Sevgili Öğrenciler, Öncelikle aşağıda karışık olarak verilen haklar ile ait oldukları grupları eşleştiriniz. Daha sonra kendi seçtiğiniz bir hak ve ödevi konu edinen afiş hazırlayınız.

GRUPLAR

- Kişi Hak ve Ödevleri
- Sosyal ve Ekonomik Hak ve Ödevler
- Siyasi Hak ve Ödevler

HAK ve ÖDEVLER

- Din ve Vicdan Özgürlüğü
- Eğitim ve Öğretim Hakkı
- Dilekçe Hakkı
- Ücrette Adalet Sağlanması
- Vergi Ödevi
- Kişi Dokunulmazlığı
- Vatandaşlık Hakkı
- Kamu Hizmetlerine Girme Hakkı
- Çalışma Hakkı
- Düşünce ve İnanç Özgürlüğü
- Dinlenme Hakkı
- Vatan Hizmeti Hakkı
- Sporun Geliştirilmesi
- Kişi Özgürlüğü ve Güvenliği
- Türk Vatandaşlığı
- Haberleşme Özgürlüğü
- Sosyal Güvenlik Hakkı
- Özel Hayatın Gizliliği
- Gençliğin Korunması
- Seçme ve Seçilme Hakları
- Yerleşme ve Seyahat Özgürlüğü

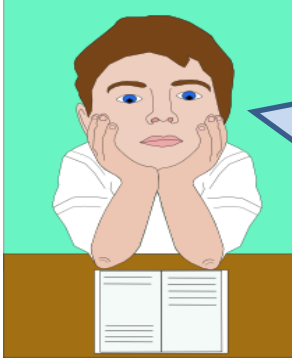
AFİŞ HAZIRLIYORUM

Adı-Soyadı:

Sınıfı:

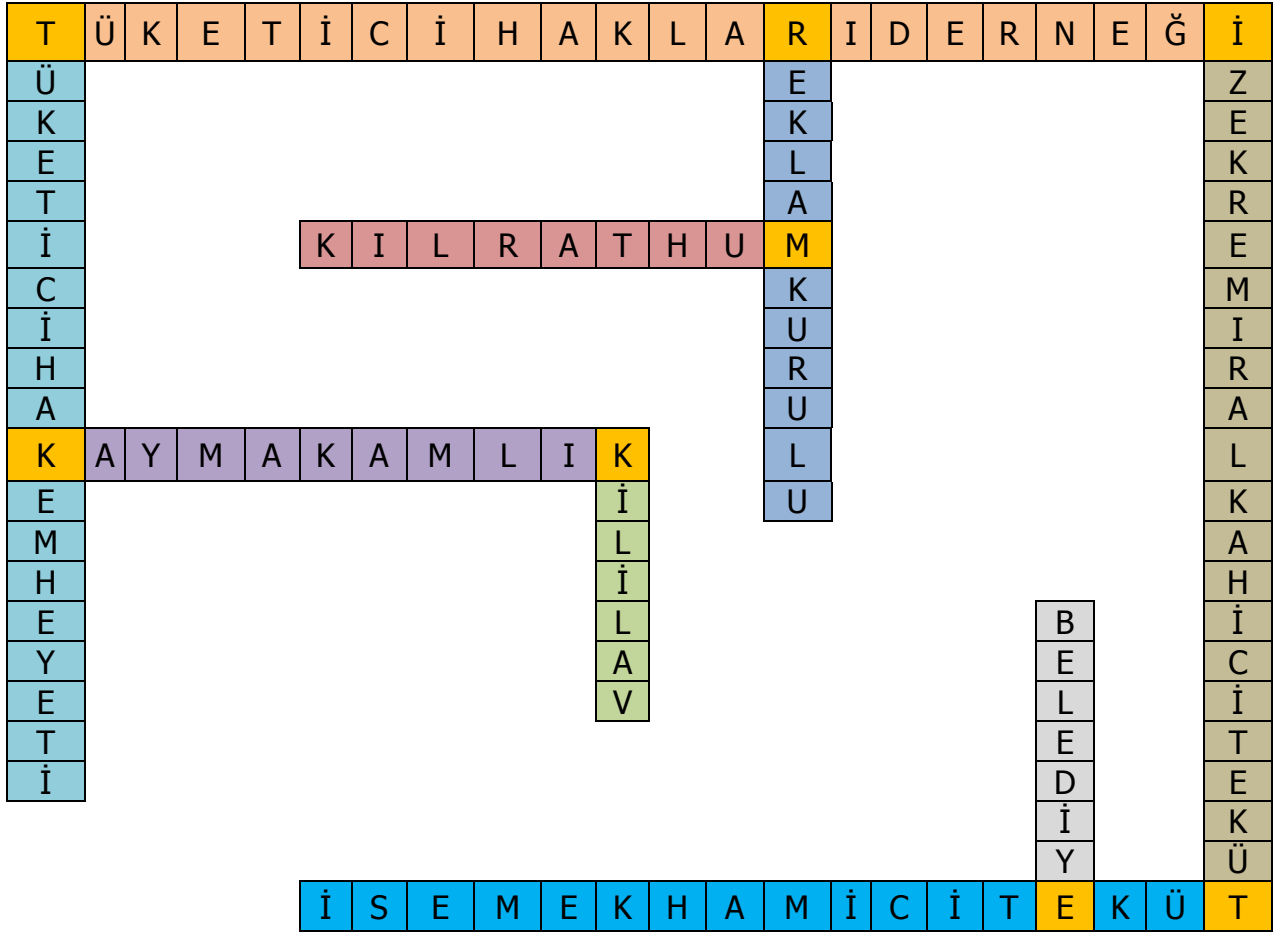
No:

EK 4: HAKKIMI ARIYORUM

Sevgili Arkadaşlar,
Herhangi bir sorunla karşılaştığımızda
başvuru yapabileceğimiz kurumlar
konusuyla ilgili olarak aşağıda verilen
etkinlikleri yapmanız gerekiyor.
Hepinize kolay gelsin....

ETKİNLİK 1- Aşağıdaki zincir bulmacada karışık halde verilen sorun çözme kurumlarının isimlerini tabloya yazınız.

SORUN ÇÖZME KURUMLARI

•	•
•	•
•	•
•	•
•	•

[illegible]